

**IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
PARLAMENTI ÁLLAMTITKÁRSÁG**

Iktatószám: VII-LK/1424/2/2020.

Telefonszám: +36-1-795-8333

Orosz Piroska Asszony részére

E-mail: kmt+request-15169-62645bb4@kimitud.org

Tisztelt Orosz Piroska Asszony!

Az Emberi Erőforrások Minisztériumának megküldött, onnan az Igazságügyi Minisztériumba áttételre került beadványát köszönettel megkaptam. Mindenekelőtt szeretném tájékoztatni Önt arról, hogy a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény alkotmányosan nem ad lehetőséget állásfoglalás, illetve jogértelmezés adására, ebből következik, hogy a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V.22) Korm. rendelet sem hatalmazza fel a minisztériumot, illetve az azt vezető minisztert egyedi ügyekben történő eljárásra, bírósági és más hatóság feladat- és hatáskörébe tartozó döntések felülvizsgálatára. A fenti jogszabályok értelmében, a jogalkotásról szóló törvény garanciális szabályainak mellőzésével hozott miniszteri, egyéb központi állami szervektől származó jogi iránymutatást tartalmazó leiratok, körlevelek, útmutatók, iránymutatások, állásfoglalások és egyéb informális jogértelmezések kiadása és az ezekkel való irányítás gyakorlata Alaptörvény ellenes.

Megkeresésében Ön állásfoglalást kért a kapcsolattartás végrehajtásával összefüggő bírói gyakorlatra vonatkozóan.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:178.-4:185. §-ai tartalmazzák a kapcsolattartás jogának és kötelezettségének alapvető normáit, illetve a részletszabályokról a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Gyer.) rendelkezik. A Ptk. Családjogi Könyvében kardinális szempont a gyermek érdeke, nemcsak a kapcsolattartás, hanem egyéb gyermeket érintő kérdésekben is. A Ptk. Családjogi Könyve a vonatkozó nemzetközi egyezményekkel összhangban alapvető szinten mondja ki, hogy „a családi jogviszonyokban a gyermek érdeke és jogai fokozott védelemben részesülnek” [Ptk. 4:2. § (1) bekezdés].

A kapcsolattartás mind a gyermeki jogok, mind a szülő jogok érvényesülése szempontjából alapvető intézmény. A Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt

Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) határozottan megfogalmazza a 9. cikk 3. pontjában, hogy az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a mindkét szülőjétől vagy a szülők egyikétől különülő gyermeknek azt a jogát, hogy személyes kapcsolatot, közvetlen érintkezést tarthasson fenn mindkét szülőjével, kivéve, ha ez a gyermek legfőbb érdekével ellenkezik. A Ptk. 4:178. (1) bekezdése is úgy rendelkezik, hogy a gyermeknek joga, hogy különülő szülőjével személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn. A gyermeket nevelő szülő vagy más személy köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani. A gyermekétől különülő szülő – ha a bíróság vagy a gyámhatóság eltérően nem rendelkezik – jogosult és köteles gyermekével kapcsolatot tartani. [Ptk. 4:178. § (2) bekezdés].

A Ptk. 4:181. §-a szerint a kapcsolattartásról a házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti perben a szülők egyezsége köthetnek; egyezségük hiányában a kapcsolattartásról – kérelemre vagy a gyermek érdekében hivatalból – a bíróság dönt. „A bíróság a szülői felügyelet rendezése esetén a kapcsolattartásról – a szoros összefüggésre tekintettel – szükség esetén hivatalból dönt, ami nem jelenti a kereseti (fellebbezési) kérelmen, illetve ellenkérelmen történő túlterjeszkedést” [BH2017. 158. II.]. Ha házassági vagy a szülői felügyelet rendezése iránti per nincs folyamatban, a kapcsolattartásról a szülők megegyezésének hiányában a gyámhatóság dönt. De, ha a kapcsolattartás kérdésében a bíróság döntött, a kapcsolattartás megváltoztatását a bírósági határozat jogerőre emelkedésétől számított két éven belül szintén csak a bíróságtól lehet kérni [Ptk. 4:181. § (4) bekezdése].

A döntés előtt az érdekelteket és az ítéloképessége birtokában lévő gyermeket meg kell hallgatni. A kapcsolattartásról a bíróság vagy a gyámhatóság minden ügyben egyedileg – az ügy sajátosságaira figyelemmel – a gyermek korának, egészségi állapotának, életkörülményeinek, a szülők személyes körülményeinek és az ítéloképessége birtokában lévő gyermek véleményének figyelembevételével rendelkezik. A Ptk. 4:181. § (2)-(3) bekezdése alapján a kapcsolattartásra vonatkozó határozatban – függetlenül attól, hogy a kapcsolattartásról a bíróság vagy a gyámhatóság döntött – rendelkezni kell a kapcsolattartás gyakoriságáról, időtartamáról, folyamatos vagy időszakos voltáról, arról, hogy felügyelt kapcsolattartásra kerül-e sor, továbbá a gyermek átadásának és visszaadásának helyéről, idejéről és módjáról, a kapcsolattartás elmaradására vonatkozó értesítési kötelezettségről és az elmaradt kapcsolattartás pótlásáról. „A jogszabályok keretei között a kapcsolattartás időtartamának, módjának, feltételeinek, a gyermek átadás-átvétele helyének és más részleteinek meghatározása bírói mérlegelés körébe tartozó kérdés, amely felülvizsgálattal eredményesen nem támadható” [BH2012. 121. I.].

A szülőknek a gyermek nevelése során akkor is, ha a szülői felügyeletet közösen gyakorolják és akkor is, ha erre a bíróság csak egyiküket jogosította fel, együtt kell működniük és tájékoztatni kell egymást a gyermekkel kapcsolatos kérdésekről (Ptk. 4:173-4:177. §). A Ptk. 4:182. §-a pedig kifejezetten a kapcsolattartási szabályok körében rendelkezik a gyermek érdekében a szülők tájékoztatási kötelezettségéről, illetve arról, hogy a jogosultnak fel nem róható okból elmaradt kapcsolattartást a legközelebbi megfelelő időpontban, de legkésőbb hat hónapon belül pótolni kell. A kapcsolattartás szabályai megszegésének is – annak jellegétől, illetve súlyától függően – következményei lehetnek, amelyeket a Ptk. 4:183-4:184. §-ai megfelelően rendeznek. A Ptk. 4:183. §-a szerint, ha a kapcsolattartásra jogosult vagy kötelezett személy a kapcsolattartást kellő indok nélkül akadályozza vagy szabályait megszegi, az ezzel okozott kárt köteles a másik félnek megtéríteni. A bíróság polgári

nemperes eljárásban kérelemre kötelezi a kapcsolattartást kellő indok nélkül akadályozó, a kapcsolattartás szabályait megszegő felet a kapcsolattartás akadályozása, szabályainak megszegése folytán keletkezett igazolt költségek viselésére. A gyámhatóság vagy – házassági vagy szülői felügyelet rendezése iránti perben – a bíróság a felróható magatartást tanúsító szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy kapcsolattartási jogát a gyermek érdekében korlátozhatja vagy megvonhatja (4:184. §). A korlátozásra, megvonásra, illetve gyámhatósági hatáskörben a kapcsolattartás szüneteltetésének elrendelésére a kapcsolattartás megváltoztatása iránti eljárásban is sor kerülhet, és ennek az ellenkezője is megvalósulhat: a gyermek érdekében ilyen eljárásban feloldható a korlátozás, illetve visszaállítható a kapcsolattartási jog. Ezen utóbbi döntéseknek feltétele, hogy azok a körülmények, amelyekre a korábbi határozatot alapították, megváltoztak vagy már nem állnak fenn. Egy, a korai szabályozáson alapuló bírósági határozat szerint a gyermek érdekét veszélyeztető, felróható magatartás hiányában a különélő szülőtől az elvitel jogát is magában foglaló kapcsolattartás nem vonható meg [BH2001. 125.].

Mód van arra is, hogy mind a kapcsolattartásra jogosult, mind a kapcsolattartásra kötelezett szülő kérje a bíróságtól a kapcsolattartásról szóló határozatban foglaltak végrehajtásának elrendelését. A Ptk. 4:185. § értelmében a kapcsolattartásra vonatkozó határozat végrehajtását – erre irányuló kérelem esetén – a bíróság polgári nemperes eljárásban rendeli el. A bírósági polgári nemperes eljárásokban alkalmazandó szabályokról, valamint egyes bírósági nemperes eljárásokról szóló 2017. évi CXVIII. 22/A-22/E. §-ai rendelkeznek a kapcsolattartás végrehajtására irányuló eljárás részletszabályairól.

A hatályos jogi szabályozás alapján büntetőjogi relevanciája is lehet a kapcsolattartás akadályozásának. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 210. §-a szerint: „Aki a hatósági határozat alapján nála elhelyezett kiskorú és a kiskorúval kapcsolattartásra jogosult személy közötti kapcsolat kialakítását vagy fenntartását a kapcsolattartás kikényszerítése érdekében alkalmazott bírság kiszabását követően is önhibájából akadályozza, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. Nem büntethető az elkövető, ha a kapcsolattartást az elsőfokú ügydöntő határozat meghozataláig megfelelően biztosítja, és az elmaradt kapcsolattartási formák pótlását megkezdi.”

Ismételten megköszönve a minisztérium felé irányuló bizalmát, és hivatkozva az Alaptörvény alapján megalkotott 2010. évi CXXX. törvény garanciális szabályaira, tájékoztatom Önt, hogy levelem nem rendelkezik jogi kötőerővel és kötelező tartalommal, az nem szolgálhat hivatkozási alapul sem bírósági, sem egyéb eljárásban.

Budapest, 2020. szeptember 07.

Üdvözlettel:

Környei László Éva
kabinetfőnök

Kiadmány hitelül:

